

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 11 feval 2023-cü il №11 (2723) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyində olub, çox sayda insanın həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 8-də Türkiye Respublikasının ölkəmizdəki səfirliyində olub, Türkiyədə baş vermiş zəlzələ neticəsində çox sayda insanın həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib.

AZERTAC xəbər verir ki, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağçı dövlətimizin başçısını qarşılıyib.

Prezident İlham Əliyev matəm kitabına ürək sözlərini yazıb.

Sonra dövlətimizin başçısı səfirlə söhbət edib.

Prezident İlham Əliyev deyib:

- Sizə bir daha başsağlığı verirəm. Çox böyük bələdir, böyük faciədir. Günahsız insanlar həlak olublar, yaralanıblar.

Bilirsiniz ki, Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, ilk dəqiqələrdən, ilk saatlardan qardaş Türkiyənin yanında idi və öz dəstəyimizi, öz həmrəyliyimizi həmişə olduğu kimi nümayiş etdirmişik. Əgər bu acı faciənin fəsadlarının aradan qaldırılmasına bir balaca kömək edə bilmisiksem, bunu özümüz üçün şərəf bilirik. Hər zaman Türkiyə də bizim yanımızdadır, yaxşı günlərde, çətin günlərde.

Bu dəhşətli zəlzələ bizi çox sarsıldı. Yəni, hər birimimiz böyük mənəvi əzab verdi. Biz qardaşlarımızın dərdinə şərəfik. Yaralıllara tezliklə Allahdan şəfa diləyirik. Mən ezz qardaşım, cənab Prezidentə telefonla başsağlığı vermək üçün zəng edəndə dedim ki, bütün varlığımızla biz Sizinlə bir yerdəyik və bilirsiniz ki, durmadan, heyətlər göndərilir. Eyni zamanda, həkimlər, xilasedicilər, könüllülər göndərilir və göndəriləcəkdir.

Bilirsiniz ki, Azərbaycan xalqı könüllü olaraq qardaşlara, öz doğma qardaşlarına dəstək olmaq üçün kimin elində nə var onu getirir. Yəni, kimi yorğan getirir, kimi döşək getirir, kimi gödəkçə getirir. Kimin imkanı nəyə çatırsa, onu da əsirgəmir. Biz bütün dünyaya bir daha nümayiş etdiririk ki, təkə dövlətlərarası səviyyədə de-

yil, dövlət başçıları səviyyəsində deyil, insanlar səviyyəsində də əsl qardaşlıq əlaqələri mövcuddur və bu da təbiidir.

Bizim ictimai təşkilatlarımız da öz dəstəyini göstərirler. Heydər Əliyev Fondu artıq böyük təşəbbüsə start verdi. Fondu bütün imkanları, Fondu nəzdində çalışan bütün insanlar artıq bu yardım kampaniyasına qoşulmuşlar.

Mənə verilən məlumatata görə, özəl şirkətlər artıq fəaliyyətə keçiblər və həm maddi yardım, eyni zamanda, texniki yardım göstərməyə başlamışlar. Mənim göstərişimlə bizim en böyük şirkətimiz SOCAR öz dəstəyini verməye başlayır. Bilirsiniz ki, SOCAR-in Türkiyədə böyük fəaliyyəti, böyük imkanları var. Bu şirkət, eyni zamanda, Türkiyə şirkətidir və əlinde olan bütün imkanlarla yardım etməyə

çalışır və çalışacaq.

Bilərəm ki, bizim dövlət qurumlarının nümayəndələri də öz təşkilatları cərçivəsində humanitar yardımın təşkilində fəalidirlər və bunu biz ancaq alqışlaya bilərik. Yəni, bütün Azərbaycan xalqı bu gün qardaş türk xalqının yanındadır.

Mənim göstərişimlə bütün yardım məsələləri bir mərkəzden idarə olunacaq, Prezident Administrasiyasının rəhbərinə göstəriş verildi. O cümlədən, bizim xəstəxanalarda yaralı qardaş-bacılarımızın müalicəsi üçün bütün şərait var. Həm Bakıda, digər şəhərlərdə, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında artıq çarpayılar ayrılib və əgər ehtiyac olarsa, biz xəstələri gətirməyə də hazırlıq.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Mehriban Əliyevanın göstərişi ilə daha bir humanitar yardım təyyarəsi Türkiyəyə yola düşür

Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyevanın göstərişinə əsasən, Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə növbəti humanitar yardım təyyarəsi yola düşür.

Budəfəki humanitar yardımına faciədən zərər çəkmiş şəxslər üçün zəruri olan əlavə avadanlıqlar, o cümlədən qızdırıcıları, generatorları, istilik radiatorları, çöl üçün qızdırıcılar, dizel yanacaqlı kaloriferlər, həmcinin axtarış-xilasetmə işlərinə dəstək məqsədi ilə ləvazimat və avadanlıqlar daxildir.

Heydər Əliyev Fondu, "AzəEnerji" ASC və "Azərişiq" ASC-nin dəstəyi ilə göndərilən yardım zəlzələ bölgəsinə çatdırılacaq.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fonduun prezidenti Mehriban Əliyevanın göstərişinə əsasən, fevralın 9-da Türkiyəyə Heydər Əliyev Fonduun ilk humanitar yardım təyyarəsi göndərilib. Fondu qardaş ölkəyə ezam olunan əməkdaşları zəlzəldən zərər çəkmiş şəxslər üçün müxtəlif dərman preparatları, tibbi ləvazimat və avadanlıqlar, isti geyimlər çatdırılır.

Həmcinin qeyd edək ki, Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyinin zəlzələ bölgəsinə yardım göstərilməsi məqsədi ilə Azərbaycan vətəndaşlarına çağırışa qoşulan Heydər Əliyev Fonduun "Regional İnkısaf" ictimai Birliyi fevralın 8-dən humanitar kampanyaya start verib. Bu kampanya cərçivəsində vətəndaşlardan toplanan humanitar yardımçılar da Heydər Əliyev Fonduun dəstəyi ilə zəlzələ bölgəsinə çatdırılır.

AZERTAC-in materialları əsasında

Azərbaycan Ordusunun tibbi personalı Türkiyədə baş verən zəlzələdən əziyyət çəkmiş insanlara yardım göstərir

Fevralın 6-da Türkiyə Cümhuriyyətinin müxtəlif vilayetlə-

rində dərinliyi 7 kilometr olan zəlzələ ciddi dağıntılara səbəb

oldu. Qardaş Türkiyədə baş verən dəhşətli zəlzəleye ilk reaksiya verən və faciə ilə bağlı kömək tədbirləri görən ölkələrdən biri Azərbaycandır. Belə ki, faciənin baş verdiyi ərazilərdə zəlzələnin yaratdığı fəsadların aradan qaldırılması və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarına dəstək məqsədile Azərbaycan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əvvəl xilasetmə qüvvələri qısa vaxt ərzində Türkiyəyə yola düşdülər. Bundan başqa, güclü zəlzələ zamanı xəsarət almış insanların tibbi ehtiyaclarının qarşılmasına, onlara humanitar yardımın göstərilməsi üçün bütün Azərbaycan xalqı həmrəylik nümayişi etdi. Faciədən zərər çəkmiş şəxslər tibbi yardımın göstərilməsi üçün qardaş ölkəyə ezam olunan həkim perso-

nallı, müxtəlif dərman preparatları, tibbi ləvazimat və avadanlıqlar, isti geyimlər göndərilər və göndərilməkdə davam edir.

(Ardı 5-ci səhifədə)

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliliyində olub, çox sayıda insanın həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Paralel olaraq, böyük bir qrup könüllü artıq yola düşür. Bizim böyük könüllü qruplarımız var - həm Heydər Əliyev Fondundañ nezdində fəaliyyət göstərən könüllülər, həm ASAN könüllüləri, yəni, onlar hər zaman Azərbaycanda bədbəxt hadisə baş verdikdə, - məsələn, bizdə də Şamaxı, Ağsu, İsmayıllıda zəlzələ baş verdikdə, - ilk yardımına yetişən də onlar olmuşlar. Onlar indi hərəkətdədir, yoldadırlar.

Əminəm ki, Türkiyə bu acı sınaqdan da şərəfle çıxacaq, bunu da aşacaq. Ancaq bu, inanılmaz dərəcədə böyük faciədir. Hər bir qurtarılan can elə bil ki, bize bir dünyani bağışlayır. Yenə də deyirəm, həm Türkiyədən, həm Azərbaycandan, həm digər ölkələrdən gələn xilasedicilər çox böyük iş görürler. Əlbəttə ki, burada əsas yük ve mənəvi yük Türkiye hökumətinin üzərinə düşür. Mənim qardaşım hörmətli Prezident dərhal bütün göstərişləri verdi, bütün nazirleri fəlakət zonalarına göndərmişdir və tam əminəm ki, güclü və qüdrətli Türkiyə

dövləti bu çətinliyi də aşacaq və tezliklə qurtarma, arama işlərinin aparılmasında öz seylərinin davam etdirəcək. Ondan sonra, təbii ki, bərpa işlərinə də biz qoşulmağa hazırlıq. Yəni, Türkiyə-Azərbaycan artıq bir yumruqdur, bir ürəkdir, bir candır. Biz belə görürük, Türkiyə və Azərbaycan vətəndaşları da belə görürler. Bu ağır günlərdə Türkiyənin yanında olmaq bizim

üçün böyük şərəfdir. Bir daha deyirəm, keçmiş olsun, bütün həlak olanlara Allah rəhmət eləsin, yaxınlarına Allah sebər versin və təbii fəlakətlər olur, heç kim bundan sığortalı deyil. Amma Türkiyə dövlətinin operativ və əcəvək addımları bir daha göstərdi ki, insan amili Türkiyə hökuməti üçün əsas məsələdir və bu ağır sınaq, eyni za-

manda, Türkiyənin gücünü bir daha bütün dünyaya göstərəcək. Bu, qardaş xalqımızı sarṣıtmayacaq, Türkiyə dövlətinin iradəsinə təsir etməyəcək. Türkiyə dövləti güclü dövlətdir və bu fəlakətlə də mübarizədə öz gücünü göstərir.

* * *

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağçıcı deyib:

- Hörmətli cənab Prezident, ziyyərətiniz üçün çox təşəkkür edirəm, böyüklik göstərdiniz. Sağ olun, var olun.

Biz biliyik ki, qardaş Azərbaycan ilk dəqiqədən etibarən Sizin tapşırığınızla səfərbər olmuşdur. Təkcə Fövqəladə Hallar Nazirliyi ilə deyil, bütün qurumları, cəmiyyətləri, xalqı ilə səfərbər olmuşdur. Ürəkləri bizim acımızı yüngülləşdirmək üçün döyünmüşdür. Biz bunun şahidi olduq, görürük. Çox təşəkkür edirik, sağ olun.

Həqiqətən, çox böyük zəlzələ oldu. Türkiyə tarixində ilk dəfə lokal olmayan zəlzələ bizi böyük acı verdi. Ondan çox şəhərə, on milyondan çox insanımıza təsir etdi, itkilişimiz hər gün artır. Allah milləti-

mizə səbir versin və bir daha bize belə böyük acı yaşatmasın, İňşallah.

Hörmətli cənab Prezident, çox təşəkkür edirəm. Həqiqətən, Azərbaycan bir ürək olmuşdur. Xalqımız gücü nəyə çatırsa yardım edir. Yardım üçün çalışan insanların zəhməti sayəsində hazırda yük maşınıları yola çıxıb. Həqiqətən, minnətdarlıq. Bu gün Milli Məclisin sədri hörmətli Sahibə xanım, hörmətli Baş nazir Əli Əsədov və iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov zəng etdi. Sizin tapşırığınızla qurumlar istər daşıma, istərsə də generator, transformator, xəstəxana ləvazimatlarına ehtiyaclarla bağlı maraqlanırlar. Biz də onlarla koordinasiya şəraitində işləyirik.

Yaralarımızı sağaltmaq üçün dəstəyinize görə çox sağ olun. Biz biliyik ki, qardaşlıq və bunu ürəkdən yaşayıraq, hiss edirik. Türkiyə də bütün qəlbi ile Azərbaycana təşəkkürlərini çatdırır, hörmətli cənab Prezident.

President İlham Əliyev: Sağ olun.

Cahit Bağçıcı: Sağ olun, cənab Prezident.

Müdafiə naziri: "Azərbaycan Ordusu hər zaman qardaş Türkiyənin yanındadır"

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, fevralın 11-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xidməti müşavirə keçirilib.

Müşavirədə nazir müavinləri, qoşun növü komandanları, nazirliyin baş idarə, idarə və xidmət rəisi, həmçinin videobağlı vəsiyətə hərbi birləşmə komandirləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə qardaş Türkiyədə baş vermiş zəlzələ neticəsində həlak olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib.

Müdafiə naziri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin qardaş ölkəyə hərəkəfi yardımçıların göstərilməsi ilə əlaqədar tapşırıqlarını diqqətə çatdırıb.

General-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin göstərişinə uyğun olaraq Türkiyədə baş vermiş zəlzələdən zərər çəkənlərə dəstək məq-

sədilə Müdafiə Nazirliyinin müvafiq hərbi hissələrində təşkil olunan məntəqələrdə yardımçıların toplanmasına fəal iştirak edən hərbi qulluqçulara və onların ailə üzvlərinə təşəkkürünü bildirib.

Türkiyəye ezam olunmuş hərbi tibb personalimizin Kəhrəmanmaraşda fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən nazir Azərbaycan Ordusunun hər zaman qardaş Türkiyənin yanında olduğunu xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin daim döyüşə həzir olması ilə bağlı Ali Baş Komandanın tərəfindən qarşıya qoyulmuş vəzifələri müşavirə iştirakçılarına çatdırıldıqdan sonra general-polkovnik Zakir Həsənov bölmələrin döyüş qabiliyyətinin yoxlanılmasının neticələri barədə məruzələri dinləyib.

Yoxlamaların neticələrini yüksək qiymətləndirən nazir döyüş hazırlığı tədbirlərinin maksimum real döyüş şəraitini uyğun təşkil edilməsinə

dair aidiyəti üzrə vəzifəli şəxslərə müvafiq göstərişlər verib.

Müşavirə zamanı sərhəddə, eləcə də Rusiya sülhəməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Qarabağ iqtisadi rayonundakı ərazilərimizdə mövcud əməliyyat şəraiti geniş təhlil edilib. General-polkovnik Zakir Həsənov ehtimal olunan təhdidlərə qarşı qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi barədə konkret tapşırıqlar verib.

Qarsda keçirilən "Qış təlimi - 2023" dən dənişən nazir təlimdə iştirak edən herbi qulluqçuların yüksək peşəkarlığına dair Azərbaycan və Türkiyə müdafiə nazirlərinin həmfikir olduqlarını qeyd edib.

Müşavirədə xüsusi sərt iqlim şəraitində çətin relyefli ərazilərdə dislokasiya olunan bölmələrin döyüş qabiliyyətinin yüksək səviyyədə saxlanması, eləcə də xidməti-döyüş tapşırıqlarının yerine yetirilmesi zamanı təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməsi və yanğın eleyhinə zəruri tədbirlərin görülməsinin vacibliyi qeyd olunub. Döyüş növbətçiliyinin aparılması zamanı sayılığın artırılması barədə konkret tapşırıqlar verilib.

Hərbi təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti barədə məruzələr dinləniləndikdən sonra müdafiə naziri bu istiqamətdə görülen işlərlə bağlı aidiyəti şəxslərə müvafiq göstərişlər verib.

General-polkovnik Zakir Həsənov şəxsi heyətə, xüsusi gənc əsgərlərə diqqət və qayğı ilə yanaşılması, hərbi qulluqçuların sosial-məişət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması, eləcə də tibbi təmirat məsələləri və mühəndis tədbirləri ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar qoyub.

Hərbi hissələrin xidməti-döyüş fəaliyyəti yoxlanılıb

Müdafiə nazirinin birinci müvəvəti - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev bir neçə hərbi hissədə xidməti-döyüş fəaliyyətini, qoşun xidməti və döyüş növbətçiliyinin təşkilini yoxlayıb.

Bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində hərbi hissələrin döyüş qabiliyyətinin yüksək səviyyədə saxlanılması üçün burada bütün zəruri infrastruktur yaradılıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat Xidməti xəbər verir ki, döyüş mövqelərində olan Baş Qərargah rəisində əməliyyat şəraiti məruzə olub. Qeyd edilib ki, Qarabağ iqtisadi rayonunda döyüş növbətçiliyi müasir texniki avadanlıqla təchiz olunmuş növbətçi qüvvə və vəzifələrə aparılır, qarşı terəf fasılışlı müşahidə edilir. Baş Qərargah rəisi döyüş növbətçiliyinin daha keyfiyyətli təşkil və aparılması ilə bağlı komandanlıq qarşısında müvafiq tapşırıqlar qoyub.

“Heydər Əliyev İli” çərçivəsində tədbirlər davam edir

Azərbaycan Ordusunun qoşun növleri, birlilik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində 2023-cü il “Heydər Əliyev İli” çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hər bir azərbaycanlı üçün örnək olan mənəni ömür yolu və zəngin irsi dərindən öyrənilir. Vətən müdafiəçilərinin görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin ideyaları, eləcə də milli-mənəvi dəyərlər əsasında təbiyyə olunması işinə ciddi fikir verilir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan gənclərinə müraciət edərək deyərdi: “Siz Azərbaycanın bu günü və gələcəyiniz. Sizin üzərinizə bö-

təhsildə, təlimlərdə, ictimai-siyasi hazırlıq, o cümlədən “Heydər Əliyev ırsını öyrənirik” məşğələlər sistemində əldə etdiyi uğur və nailiyyətlərlə qarşılıyır.

Öz xalqını zamanın mürəkkəb tarixi siyasi sınaqlarından uğurla çıxarılmış və ardıcıl mübarizə apararaq onu yenidən müstəqilliyinə qovuşdurmuş qüdrəti şəxsiyyət olan Heydər Əliyev gənclərin milli ruhda, milli-mənəvi dəyərlər əsasında təbiyyə olunmasına xüsusi önəm verər, milli dəyərlərimizi, milli enənələrimizi yaxşı bilməyən, tariximizi yaxşı bilməyən gəncləri vətənpərvər hesab etməzdidi.

Ulu Öndərə görə, hər bir

edərək qardaş Türkiyəde baş vermiş zəlzələ nəticəsində çoxsaylı insanın həlak olması ilə bağlı şəxsi heyeti məlumatlandırıb. Azərbaycanın hər zaman olduğu kimi, bu təbii felakətin ilk dəqiqələrindən də qardaş Türkiyənin yanında olduğunu, dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün xalqımızın öz dəstəyini, həmrəyliyini göstərdiyini, Türkiyənin sevincinin sevincimiz, kədərinin kədərimiz olduğunu nəzəre çatdırıb. Dağııntılar nəticəsində həlak olanlara rəhmət, yaralılara şəfalar diləyən tədbir iştirakçıları əyimez, yenilmez türk xalqının ağrı-acılarına şərifik olaraq bu yaranan da tezliklə sağalacağınə əminliklerini və həmrəylilərini bildiriblər.

Polkovnik Vüqar Allakov Azərbaycan-Türkiyə xalqlarının qəhrəmanlıq ənənələrindən, düşmənlərə qarşı birgə mübarizəsindən, müşterək qələbələrimizdən danışıb. Yüz illər önce bir yerdə olduğumuz kimi, bu gün də bir yerde olduğumuzu qürurla vurğulayıb.

Bakı Bələdiyyə Teatrının qocaman aktyorları - Əməkdar artistlər Tofiq Bayramov və Səməyə Sadixova xalqımızın haqlı olaraq "Döyüşən teatr" adlandırdığı Bakı Bələdiyyə Teatrının yarandığı ilk

səhnəyə çıxacaq tanınmış aktyor İlqar Musayev qəhrəman obrazlarını ifa etdiyindən böyük sərəf duyduğunu deyib. A.Qurbaninin “Həzi Aslanov xatirələr işığında” pyesi əsasında Bakı Bələdiyyə Teatrı kollektivinin təqdim etdiyi tamaşa əsgər və zabitlərin döyüş ruhunu, qələbə əzmini, vətənpərvərlik hissini daha da coşdurub.

Həzi Aslanov örnek olaraq rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qalib əsgərlərinə təqdim edilib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Həzi Aslanov öz qəhrəmanlıq, cəsurluq nümunələri ilə Azərbaycan xalqını dünyada tanıtmış şəxsiyət

Tamaşada Həzi Aslanovun müəmmalı ölümü barədə Əməkdar artist Tofiq Bayramovun ifa etdiyi Baqışvili - qəhrəmanın şəxsi həkimi və hadisələrin şahidi obrazı vəsiyyətə etrafı məlumat verilib. Azərbaycan xalqını bundan sonra da dost və düşmənini yaxşı tanımaqdə həmişə sərvət olmağa çağrış edilib.

Şəxsi heyət tamaşanı böyük maraqla və alqışlarla qarşılıyıb.

Aktyorlara Quru Qoşunları komandanlığı adından hədiyyələr təqdim olunub.

Tədbirin sonunda müdafiə nazirinin müavini - Quru Qoşunları komandanı general-leytenant Ənvər Əfəndiyev

yük vəzifələr düşür. Bu vəzifələr gələcəkdə daha da böyük olacaqdır. Siz müstəqil Azərbaycanı XXI əsrə yaşıdanlarsınız, quranılsınız, inkişaf etdirənlərsiniz. Biz müstəqil Azərbaycanın taleyini gələcəkdə size etibar edəcəyik. Size tapşıracaq. Ona görə də Azərbaycanı, Azərbaycan dövlətini yaşatmaq, inkişaf etdirmək üçün hazır olun!“.

Ölkəmizin gənclərinin mübariz dəstəsinin cəm olduğu ordumuzun şəxsi heyətinin 70 faizini təşkil edən ordu gəncləri gənciliyimizin böyük hamisi, yolgöstərəni olan unudulmaz Liderimizin ideyalarına həmişə sadıqdırlər və bunu əməli fəaliyyətləri ilə daim doğrudurlar.

Müzəffər Ali Baş Koman- dan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2016-cı ilin Aprel döyüşləri, Gündüt əməliyyatı, ikinci Qarabağ müharibəsi və müharibədən sonra Azərbaycan Ordusunun qazandığı zəfərlər, sözsüz ki, Ulu Öndərin ideyaları durur.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin düşüncə, fikir, baxış, ümumiyyətlə, ideyalarından ruhlanan ordumuzun şəxsi heyəti Ümummilli Liderin 100 illik yubileyini döyüş hazırlığında,

gənc Azərbaycanın müstəqil gələcəyini təmin etmək üçün Vətəni, ölkəni, torpağı, dilimizi, dinimizi, milli ənənələrimizi sevməlidir. Onları sevə bilməyən adam, onları özü üçün mənəvi əsas edə bilməyən gənc həyatda özüne yer tapa bilməyəcək.

Azərbaycan xalqının Ümum-milli Lideri Heydər Əliyev şanlı döyüş tariximizin öyrənilməsinə, görkəmli sərkərdələrimizin, qəhrəmanlarımızın həyat və döyüş yolunun araşdırılmasına, təbliğinə, onların adlarının ədəbilibədirilməsinə əlavələr. Arzu edərdi ki, atalarımızın, babalarımızın, əcدادlarımızın qəhrəmanlıq ənənələri bu gün də, gələcəkdə də müstəqil Azərbaycanı qoruyub saxlamaqda, onun müstəqiliyini əbədi etməkdə hər bir gənc üçün örnek olsun.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər Müdafiə Nazirliyi və Bakı Bələdiyyə Teatrının birgə təşkilatlılığı ilə “Qəhrəmanlıq ənənələrini yaşadırıq!” devizi ilə keçirilən mədəni-kültəri tədbirlərdə səsləndirilib.

Layihənin müəllifi Əməkdar incəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdçüsü polkovnik Abdulla Qurbani tədbirdə əvvəl ürək yanğısı ilə çıxış

gündən bu sənət ocağında çalışdıqlarını və ister Birinci Qarabağ, isterse də İkinci Qarabağ müharibələri zamanı Vətən müdafiəçilərinə mədəni xidmət göstərmekdən qururdularıqlarını, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığını, qəhrəmanlıq ənənələrini təbliğ edən

yətdir. Həm döyüşçü, həm sərkərdə, general, həm də vətənpərvər bir insan. Vətənə sədaqətlə, son nəfəsində qədər döyüşmiş, həlak olmuş həmvətənimiz Həzi Aslanov bizim üçün daim əziz olub və gələcək nəsillər üçün də əziz olacaq.

təbaşalarda böyük həvəslə iştirak etdiklərini dili getiriblər.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Çingiz Qurbanova həsr olunan “Çingiz dəstəni” təbaşasında baş qəhrəmanın obrazını məhərətə yaradan, bu gün isə görkəmli sərkərdə Həzi Aslanovun obrazı ilə

Hərbi qulluqçulara Bakı Bələdiyyə Teatrının təqdim etdiyi bu əsərde Həzi Aslanov obrazını təbaşalar həm sərkərdə, həm də vətənpərvər bir insan, tabeliyində olan şəxsi heyətə nəinki yalnız komandır, eyni zamanda, ata, qardaş, dost kimi qarşılıyıblar.

Bakı Bələdiyyə Teatrının yarıdcı kollektivi və təşkilatçılarla görüşüb. Bu kimi təbaşaların şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığının, vətənpərvərlik hissini daha da yüksəldilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi vurgulanıb. Komandanın deyib: “Hələ qədim zamanlardan insanlar öz azadlığı uğrunda qara qüvvələrlə mübarizə etdiyi vaxtlarda təkcə qılınc, ox və topla deyil, həmçinin neğmə ilə, şeir ilə də silahlanardılar. Bədii söz həmişə xalq bahadırlarının, qəhrəmanların, sərkərdələrin və bütün döyüşçülərin əlinde qüdrətli silah olub. Bu gün orduımız təkcə yüksək texnika ilə deyil, həm də bizim ana Vətənin böyük məhəbbəti ilə silahlanıb. Vətən mühərribəsində bizi Qələbəyə aparan həm də xalqımızın sevgisi, məhəbbəti və əsgərlərimizin döyüş ruhunu, vətənpərvərlik hissini daha da yüksəldən siz sənətçilərin mənəvi dəstəyi id. İnaniram ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin xeyir-duası ilə unudulmaz sənətkarlarımı Amaliya xanım Pənahova və Yusif Muxtarovun yaratdığı teatr bundan sonra da Azərbaycan əsərini yeni-yeni zəfərlərə ruhlandırıb təbaşalarla sevindirəcək”.

A dağlar, a dağlar, səndən nələr var? - sorğu deyil, dağı dağ eleyən ucalığa, vüqara, qırur, duraşa heyrətin, heyrət görkəmində sevginin ifadəsi. Bu heyrətə, bu qürura söykənən hərbi xidmətin mənəvi ucalıq, mənəvi qürur olduğunu ruhən duyulur. Duyursan, sənə elə gəlir ki, o vüqar ucalıqlara xidmət edənlərin vüqarıdı, dünyaya dağ görkəmli baxırsın.

Bütün fəsillərdə belədi. Qişda da...

Əsgərlər məxsusi düzəldilmiş təlim yerinə qar qalağının içindən keçib gəliblər. Bu da bir rəmzdidi: "döyüş" əzmi böyük isteklərin yolgöstərənidir, qələbə ruhu dağları da aşar, dərələr də keçər. İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan əsgəri dağlıq ərazilərdə də dənyanı heyrətləndirən qətiyyətə döyüşdü, qələbə qazandı. Şuşa uğrunda döyüslərdən söz açanlar keçilməzlikləri keçməyi bacaran, aşılmaqları aşan Azərbaycan əsgərinin döyüş əzminin, qələbə ruhunun heyrətini ifadə ediblər.

Ordu quruculuğunun natiçəsi şəxsi heyətin döyüş hazırlığıdı. Polkovnik Pərviz Pir-məmmədov təlimlərin mahiyətindən, döyüş hazırlığında əhəmiyyətindən, bu hazırlığın bilavasitə hərbi hissələrdə keçirilən təlimlə başladığından danışır. Deyir ki, Aprel döyüslərində də, Tovuz döyüslərində də, İkinci Qarabağ müharibəsində də, "Qisas" əməliyyatında da, Fərrux əməliyyatında da qələbəni həm də Azə-

Təlim “Bağlı qapıları açan əsgərik!”

təlimini təlimata müvafiq səviyyədə yerinə yetirirlər...

...“Döyüşçülər” aramla, biri digərini himaye etməklə “düşmənin” sığındığı binaya tərəf sizirlər. Ətrafi gözaltı müşahidə etməklə. Bu müşahidə həm ehtiyatlılıq kimi, həm də şərti emrin məsuliyyəti kimi əməliyyatın gedisiyin uyğun aparılır. Təlimin nəzərdə tutulan mərhələlərini gerçek döyüş ovqatıyla tamamlayan əsgərlərin baxışlarında dönməz bir qətiyyət var: Vətən müharibəsinə Zəfərlə tamamlayanların döyüş yolunu davam etdirməyə - bütün döyüş əmərlərini yerinə yetirməyə hazırlıq!

Bu gözəl qətiyyət Vətən müharibəsindən əvvəl ön xətdə döyüş növbətçiliyindən qa-

le binalara sığınmış düşməni bu üsulla məhv ediblər. Bu gün dərs-təlimdə iştirak edən əsgərlər hərbi xidmətin ilk vaxtlarında komandirlərindən həmin uğurlu döyüşlərin təessüratlarını da eşidiblər. Həmin təessüratların mahiyəti etibarilə dərs mövzusu xarakterində olduğunu güman edirəm. Dərs-təlim İkinci Qarabağ müharibəsinin döyüşlərinin imitasiyası formatında keçir; ruh həmin ruhudur...

Əsgər Cəlil Zeynallı dərs-təlimin başlaması ərefəsində demişdi ki, hərbi xidmətə başlayanda qrup şəklində icra edilən belə tapşırıqları yerinə yetirənde müəyyən qədər həyecanlanırdıq, həyecana görə tapşırığın ayrı-ayrı mərhələlərin dördüncü yerinə yetirməyə çətinlik çəkirdik. İndi belə həyecanlarımız olmur. Müntəzəm məşqlər bizi de peşəkarlaşdırıb. Ona görə də dərs-təlimlərin mərhələlərini təlimata müvafiq və nəzərdə tutulan müddətə yerinə yetiririk.

Əsgər Cəlil Zeynallının fikirlərini əsgər Ülvi Tapdıqov bir qədər fərqli ifadə edir:

- Düşmənin sığındığı bina-nın necə alınmasını bizə nəzəri şəkildə öyrətməsidilər. Nə-dən sonra nəyi etməliyiksə, bildik. İlk dərs-təlimdə bunu edə bilmədik. Komandirimiz təmkinlə bizə tapşırığın mahiyətini bir daha izah etdi: Belə tapşırıqların icrasında hamı eyni temple irəliləməlidir. Tempin pozulması - kiminsə bir qədər ləngiməsi, yaxud irelli çıxması əməliyyatın icrasını nəinki çətinləşdirir, bəzən əməliyyatlar uğursuzluqla da nəticələnir. Sonralar dərs-təlimdə nəzərdə tutulanları öz vaxtında yerinə yetirirdik...

Mövqeyi təpəlik olan düşmənlər də, binaya sığınmış düşmənlər də, düşmənin da-qaq məntəqələrinə də, qərargahlarına da hücum ayrıca əməliyyat olsa da, ümumi əməliyyatın - müharibənin tərkib hissəsidir. Ona görə dərs-təlim də olsa belə əməliyyatlar da iştirak edən əsgərlər bilirlər ki, bir əməliyyat digərinin başlanğıcıdır. Əsgərlər təkcə başlanğıc üçün deyil, həm də başlanğıcın davamı üçün döyüşürərlər. Bu gün qarda-sazaqda gerçək döyüş ülgüsüylə keçən dərs-təlimdə əsgərlərin yerinə yetirdiklərini Azərbaycan əsgərinin döyüş hazırlığının zəmanəti bilirik. Bu zəmanət də İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılmış Zəfərin zərərsidir. Müqəddəsliyin zərərsində də qüdərət var, şübhəsiz.

Dərs-təlimdə iştirak edən əsgərlərin hərəkətlərində bir

baycan əsgərinin döyüş hazırlığı şərtləndirdi. Əsgərlərimiz Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciətində dediyi kəlamların işığında döyüşürdülər: "Dünyada heç bir qüvvə bizi haqq yolundan döndərə bilməz. Dünyada heç bir ölkə bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Biz haqq yolundayıq. Biz qalib gəlirik. Biz zəfər ələriq və biz öz torpaqlarımızı geri alacaqıq, ərazi bütövlüyümü-zü bərpa edəcəyik"...

Dərs formatında keçən təlimdən əvvəl İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan əsgərinin bu relyefə bənzər ərazilərdə aparılmış döyüslər də xatırladılıb - əsgərlər döyüslərin iştirakçılarının təessüratlarına bələddirlər. Bu bələddilik həm də öyrenmə səviyyəsində bələddilikdir. Ona görə də əsgərlər dərs-təlimdə ("Düşmənin sığındığı binanın alınması") hərəkətləri qarlı havada da mükəmməl yerinə yetirirlər. Klassik pedaqoqikada bir tezis var: "Təkrar biliyin anasıdır". Əsgərlər şərti düşmənin yerləşdiyi binanın alınması dərs-

yəndə əsgərlərin baxışlarında gördüğüm qətiyyətin eynidir. O qətiyyəti tarixi öz axarına qataracaq döyüslərə aparan yola düşən işiq bilmədim. Bu gün dərs-təlimdə əsgərlərin baxışlarında gördüğüm qətiyyət dövlət naminə, dövlətçilik namine döyüş əzmidi...

Əsgərlər şərti düşmənin sığındığı binaya yaxınlaşmaqdadı. Gizir Mərdan Budagovun əminliklə dediklərini kapitan Fərman Həsənov da əminliklə təsdiqleyir:

- İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl bütün zabitlər kim mən də, bütün əsgərlər kim tabeliyimdə xidmət edən əsgərlər də Ali Baş Komandanın döyüş əmrini gözləyirdik. Döyüş əmri eks-hücum kimi verildi. Buz da döyüşdük...

Döyüşübərlər... Vətənin adından döyüşübərlər. Qəhrəman olmaq üçün deyil, qəhrəmanlıqla döyüşübərlər. Şəhidlərimizin ruhunu da sıralarında bilib döyüşübərlər. Onlar da döyüş-döyüşə mövqə qələbələri qazanıblar. Mövqə qələbələri qazana-qazana döyüşübərlər. Neçə kənddə be-

Təlim

qətiyyət var. Bu qətiyyət inamın qətiyyətidi. Xatırlayıram ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl Cocuq Mərcanlıda Arazın sahilində döyüş növbətçiliyində qaydan əsgərlər də kəlmələşmişdik. Sözarası baş leytenant Arif Qurbanov demişdi ki, hamimiz dövlətin, dövlətçiliyin - Vətənin əsgəriyik. Bu əsgərlərin mənəvi kamilliyi inama söyke-nir. Onlar da inanırlar ki, torpaqlarımız Ali Baş Komandanın döyüş əmri ilə azad ediləcək, Azərbaycan Ordusu işgali sonlandıracıq. İkinci Qarabağ müharibəsindən xeyli əvvəl torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə neticələnəcək döyüşlərin qələbəsinin sevincini o inamın işığında görmüşdük. Bu gün qışda, ağ qarda, göy buzda dərs-təlimin tapşırıqlarını inamlı yerinə yetirən əsgərlərin qətiyyətinin, inamının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin bir kələminin işığında boy göstərdiyini də duyaruuq: "Müharibənin nəticələrindən biri də, əlbəttə ki, bu gün müzakirə mövzusu olan Zəngəzur dəhlizidir. Zəngəzur dəhlizli tarixi nailiyətdir. Üçtərəflı Bəyanatda xüsusilə bu məsələnin eks olunması bizim, eyni zamanda, böyük siyasi qələbəmizdir. Hazırda Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyəti istiqamə-

ovuc açan qarı da. Əsgərlər binadan - döyüsdən bir-bir çıxır. Baxışda - qürur, yerisədə - qürur, duraşda - qürur. Kapitan Fərman Həsənov bu gelişin İkinci Qarabağ müharibəsində mövqə qələbəsindən qaydan döyüşçülərin qaydışına bənzədir:

- Əsgəri ruh qələbənin yol-göstərəndi. Bu ruh dərs-təlimdə də gərəklidir. Bu gərəklilik onun mənəvi-psixoloji hazırlığının şərtlərindəndir. Bugünkü dərs-təlim döyüş hazırlığının yüksəldilməsində gərəkliliyi qədər əsgərin döyüşə hazırlanmasında da gərəklidir. Əsgər belə təlimlərdə həm də gerçək döyüş vərdişləri qazanır. Belə dərs-təlimlər əsgərlərə həm də qələbə ruhu aşayırlar. Əsgərlərimiz dərs-təlimlərde gerçək döyüş təcrübəsi qazanırlar.

Qişda qar qalağını çıgnayaçıqnaya şərti düşməni sığındığı binada "məhv edənlərin" əhatəsində yaşanılan anlar könlümüzü təlləndirir; Azərbaycan əsgərinin qüdrətidir bu!

Azərbaycan əsgəri milli mentalitetimizə sədəqət ruhunda formalışdır; dost qapısı döyürlər, dost qapısı açırlar. Sərhədlərimiz daxilində ruhu ruhumuza düşmən olanların qapısını qətiyyətlə, cəsarətlə açırlar. Min illərin yaşam fələfəsi deyir ki, dosta dost,

tində fəal işlər aparılır, bir çox təkliflər var, artıq bir çox nəqliyyat-kommunikasiya layihələri masa üzərindədir, müzakirə edilir və bu, bizim növbəti tarixi uğurumuz olacaqdır".

Əsgərlər şərti düşmənin sığındığı binanın qarşısında döyüslərdir. Həm də qapılarının işarəsi ilə bir anlığa dayanıb dinsəyirlər; bu da dərs-təlimin tərkib hissələrindəndir. Binanın qapısının "ağzında-dırlar". Əsgərlərdən biri qapını ehtiyyatla aralayır. Digər əsgər binanın içinə el qumbarası atır. Partlayışdan derhal sonra bir-bir içəri daxil olub şərti düşmənlərə atışırlar.

Əməliyyat - dərs-təlim başa çatır. Günəş qar üstünə düşən qarı da əridir, yağan qara

düşmənə düşmən olmaq xəlqi ruhun istəyidi...

Mikayıl Müşfiqin "Yer işiq, göy işiq, Hər tərəf yaraşq" misraları düşür yadına. Niye? Qişdı, qardı, hər tərəf ağıdı - işiqdi, Goy üzündən ələnən qar ağıdı, işiq "damcıları" sanki işiqdi. Bu işiq düzümnən dərs-təlimdə iştirak etmiş əsgərlərin işıqlı baxışlarıyla yan-yanası baxıram və qarlı dağların qar sinəsindən bir

düşmənlərə atışırlar. Əməliyyat - dərs-təlim başa çatır. Günəş qar üstünə düşən qarı da əridir, yağan qara

Təlim kursunun dirləyicilərinə sertifikatlar təqdim olunub

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin NATO ilə 2023-cü il üçün Fərdi Tərəfdəşləq üzrə Əməkdaşlıq Programı çərçivəsində NATO-nun Bruns-sumda yerləşən Birgə Qüvvələr Komandanlığının mobil təlim qrupu tərəfindən Bakıda keçirilən "Operativ səviyyədə

əməliyyatın qiymətləndirilməsi" təlim kursu başa çatıb.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, əvvəlcə kursun yekunlarına dair brifinq təqdim edilib.

Çıxış edənlər Azərbaycan ilə NATO arasında hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi isti-

qamətində bu cür kursların əhəmiyyətindən danış, kursu müvəffəqiyyətə bitirən məzunları təbrük edərək onlara gələcək xidməti fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıblar.

Sonda kursu bitirenlərə sertifikatlar təqdim olunub, xatirə fotosu çəkdirilib.

Bölmələr yeni tədris dövrünün məşğələlərini uğurla icra edir

Cari ilin döyüş hazırlığı planına əsasən, Azərbaycan Ordusunun qoşun növləri və hərbi hissələrində yeni tədris dövrü ilə əlaqədar keçirilən praktiki məşğələlər uğurla icra olunur.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmeti xəbər verir ki, plana uyğun olaraq "Həyəcan" signalları ilə qaldırılaraq cəmləşmə rayonlarına çıxarılan bölmələr təyin olunmuş yerlərdə atəş mövqələrini tutublar.

Raket və Artilleriya Qoşunları, Hərbi Hava Qüvvələrinin bölmələri qarşılıqlı əlaqədə döyüş tapşırıqlarının icrası üzrə fəaliyyətləri praktiki yerinə yetiriblər.

Qoşunların döyüşə hazırlılma qabiliyyətinin daha da inkişafı, eləcə də bölmələrin dayanıqlı, fasılısız və operativ idarəedilməsinin təmin edilməsi məqsədile keçirilən məşğələlərdə hərbi qulluqçular yüksək peşkarlıq nümayiş etdiriblər.

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Tibb təminatı tapşırıqlarının yerinə yetirilməsində iştirak edən personalın tərkibində hərbi həkimlərimiz de müstəsnə rola malikdirlər. Yaralı şəxslər düzgün və vaxtında tibbi yardımın göstərilməsi insan itkisinin azalmasına yönəlik vacib faktor olaraq, Müdafiə Nazirliyinin hərbi həkimləri qardaş Türkiye Cümhuriyyətində öz ixtisasları üzrə fəaliyyətə cəlb olunub. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin göstərişine əsasən, 20 nəfərdən ibarət hərbi tibbi personalımız Türkiye Cümhuriyyətinin Kahramanmaraş ərazisində ezmə olunub. Müxtəlif ixtisaslardan ibarət hərbi həkimlərimiz dərhal zəlzələdən əziyyət çəkən bölgələrdə xəsarət almış, ya-

Azərbaycan Ordusunun tibbi personalı Türkiyədə baş verən zəlzələdən əziyyət çəkmiş insanlara yardım göstərir

ralanmış insanlara təxirəsalınmaz ilkin tibbi yardım və səhra hospitallarında türk həmkarları ilə birlikdə koordinasiyalı şəkildə xidmət edirlər. Görülən fəaliyyətlər fonda yaralıların qəbulu, qeydiyyatı, çeşidlənmə, əməliyyat olunma və aidiyəti üzrə müxtəlif tibb müəssisələrinə göndərilməsi işlərində hərbi tibbi personalımız tərkibində ümumi cerrah, travmatoloq, LOR cerrah, oftalmoloq, neyrocərrah, revmatoloq, anesteziology, plastik-rekonstruktiv cerrah, feldşer, əməliyyat tibb bacıları və anestezistlər yaralılara tibbi yardımda iştirak edirlər. Türkiye Səhiyyə Nazirliyinin və Türkiye Silahlı

Qüvvələrinin nümayəndələri ilə qarşılıqlı əlaqədə fəaliyyət göstərən hərbi həkimlərimiz qardaş ölkədə ümumilikdə 17

cərrahi əməliyyat icra ediblər. Bundan başqa, tibb personallımız baş vermiş zəlzələdən zərərçəkən 134 nəfəri müayıne edərək onlara ambulator yardım göstəriblər.

Bundan əlavə, Müdafiə Nazirliyinin Tibb İdarəsinin ehtiyatından zəruri tibbi ləvazimatlar da göndərilib. Tibbi ləvazimatların tərkibində qan əvəzediciləri, antibiotiklər, sarğı və tikiş materialları, dezinfeksiyaedici mehlullar olmaqla, ümumilikdə 15 tonluq yük nəqliyyat vasitəsile qardaş Türkiyəyə göndərilib.

**Baş leytenant
Fuad CƏFƏROV
"Azərbaycan Ordusu"**

Türkiyədə baş verən zəlzələdə ziyan çəkənlərə Azərbaycan hərbçilərinin qardaş yardımı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, qardaş Türkiye'də baş vermiş zəlzələdən zərərçəkənlərə dəstək məqsədile həyata keçirilən yardım tədbirləri davam edir.

Müdafiə Nazirliyinin Şəxsi Heyət Baş İdarəsinin İdeoloji İş və Mənəvi-Psixoloji Təminat İdarəsinin zabiti polkovnik Elvin Əzizov dedi ki, Türkiye Respublikasında baş vermiş zəlzələ xəberini kədər hiss ilə qarşıladıq. Zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün Azərbaycan xalqı və ordusu bir nəfər kimi səfərbər olub. Ölkəmizdə fəaliyyət göstəren

müəssisə və təşkilatlarda, təhsil ocaqlarında Türkiye Respublikasında zəlzələdən zərər çəkənlərə kömək məqsədile qərargahlar yaradılıb. Eləcə Müdafiə Nazirliyində zəlzələdən zərər çəkənlərə yardımın toplanması və çatdırılması məqsədilə qərargah yaradılıb. Qardaş ölkəyə edilən humanitar yardım Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində və digər məntəqələrdə toplanır və yola salınır.

Sonra zabit bildirdi ki, Müdafiə Nazirliyi rəhbərliyinin tapşırığı ilə həyata keçirilən humanitar yardım kampaniyası Azərbaycan Ordusunun hər bir fərdi tərəfindən könüllü sürtdə həyata keçirilir. Qoşun

növləri, birlik, birləşmə, eləcə də baş idarə, idare və xüsusi təyinatlı hərbi təhsil müəssisələri tərəfindən edilən yardımlar qərargahda toplanır, çeşidlənir və etibarlı şəkildə qablaşdırılır. Onu da qeyd edim ki, bu gün qədər Türkiyə Respublikasına Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi adından iki yük maşını humanitar yardım göndərilib. Amma bu son deyil, başlanğıcındır. Zəlzələnin fəsadları aradan qaldırılana qədər türk qardaşlarımıza yardımımız davam edəcək. Hərbi hissə və birləşmələrdən daxil olan humanitar yardımın ardi-arası kəsilmir. Ordumuzun hər bir nəfəri Türkiyə Respublikasında baş vermiş zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün yumruq kimi birləşib.

"Hansı növ yardım göndərilir?" sualına cavab olaraq polkovnik Elvin Əzizov qeyd etdi ki, zəlzələnin baş verdiyi şəhərlərdə hava qarlı və şaxtalıdır. Bu səbəbdən de gəndərilən yardımçılar əsasən quru ərzaq payı, uşaq qidaları, isti paltar, yataq dəstləri və qızdırıcılardır.

Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzinə Türki-

yə Respublikasında baş vermiş zəlzələnin aradan qaldırılması üçün humanitar yardım götərən nümayəndələrin bir neçəsi ilə də görüşüb səhəbet etdi.

"N" hərbi hissəsindən qərargahda humanitar yardım götərən baş leytenant Fərid Şəfiyev dedi ki, Türkiye Respublikasında baş verən zəlzələ hər birimizin ağrısı, kədəridir. Bir daha təbii fəlakət zamanı dünəyinə dəyişənlərə Allahdən rəhmət, yaralılara şəfa diləyirik. Çətin günlərində qardaşlarımızın yanında olacaq".

- Tarix boyu biz bir-birimizə arxa, dayaq durmuşuq, - deyə "N" hərbi hissəsinin nümayəndəsi baş gizir Azər Bağırlı da səhəbetimizə qoşuldu. "Türkiyədə baş verən dəhşətli faciə hamı kimi, hərbi hissəmizdə xidmət edən zabit və əsgərlərin də qəlbini göynətdi. Türkiye Respublikasında baş vermiş

zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün başlanılan humanitar yardım kampaniyasına hərbi hissəmizin şəxsi heyəti də ürəklə qatıldı. Qısa müddət ərzində xeyli iş görüldü. Quru ərzaq, isti paltar, yoğan-döşək və başqa zəruri əşyalar toplandı. Biz toplanan yardımımız Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində fəaliyyət göstərən qərargahda götərdik. İnşallah, bu yardımımız tez bir zamanda türk qardaşlarımıza çatdırılacaq".

Səhəbetimiz tamamlansa da, Müdafiə Nazirliyinin Türkiye Respublikasında baş vermiş zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün zəlzələdən ziyan çəkənlərə Azərbaycan Ordusunun qardaş yardımımız davam edir.

**Vahid MƏHƏRRƏMOV
"Azərbaycan Ordusu"**

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə kömək)

Suallar:

- IX əsrə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı.
- Xürrəmilərin başçılığı ilə ərəb işgalçılara qarşı mübarizə.
- Xürrəmilər hərəkatının əhəmiyyəti.

IX əsrə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı

VII əsrin əvvəllərində Ərəbistan yarımadasında güclü bir feodal dövləti meydana gəldi. Asiyada, Afrikada və Avropada islam dinini yaymaq siyaseti yeridən ərəblər İranın Rey və Qəzvin səhərlərini işğal etdikdən sonra 639-cu ildə sərkərdə Huseyfenin başçılığı ilə Azərbaycana daxil oldular.

VIII əsrin ortalarında Əməvilər sülələsinin siyasetine qarşı Xilafətin mərkəzində və asılı ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda da mübarizə kəskinləşdi. Xilafətin soyğunca vergi siyaseti və məmurların özbaşınalığı, dəhşətli istismar və hüquqsuzluq, yerli feodalların mülklərinin və imtiyazlarının məhdudlaşdırılması, güclü ərəbləşdirme siyaseti və başqa səbəblər əhalinin vəziyyətini ağırlaşdırmaqla yanaşı, ümum-xalq qəzəbini coşdururdu. Azərbaycanda çıxışlar 748-752-ci illərdə geniş vüsət aldı. Üşyanda əhalinin bütün təbəqələri iştirak edirdilər və onlara yerli feodallar başçılıq edirdilər. Ərəblər qarşı 748-ci ildə Beyləqanda başlamış ilk üşyan tezliklə digər vilayətləri, xüsusilə Bərdəni və Ərdəbili əhatə etdi. Xalq hərəkatı Azərbaycanın digər əyalətlərini və bütün ön Qafqazı bürüdü. 752-ci ildə üşyan amansızlıqla yatırıldı. Lakin VIII əsrin 2-ci yarısında Azərbaycanda xilafətə qarşı çıxışlar yenidən gücləndi.

Azərbaycanda azadlıq mübarizəsinin parlaq sehifələrindən biri ərəb xilafətinə qarşı xürrəmilər (qədim pəhləvi dilində əbəd od, gunes) hərəkatıdır. Onların şüarı torpağı və istehsal vəsiyyətini hakim təbəqənin asılılığından xilas etmek idi. Xürrəmilər sosial bərabərlik uğrunda mübarizə aparır, bütün təbəqələrdən olan gənclər üçün istisnasız kəbin hüququ azadlığı, maddi nemətləri insanlar arasında bərabər bölüşdürmək kimi tələblər irəli sürürdülər. Xürrəmilər Azərbaycanın istiqlaliyyətini bərpə etmək, Vətəni yadellilərdən qurtarmağa çalışırlar.

Xürrəmilərin ərəb xilafətinə qarşı mübarizənin birinci mərhələsini 748-816-ci illəri (Cavidanın üşyana rəhbərlik etdiyi və ona qədərki, dövr), II dövrü 816-837-ci illəri (Babəkin üşyana rəhbərliyi öhdəsinə götürdüyü tarixdən Bəzz qalasının süqutuna qədər) və Xürrəmilər hərəkatından sonrakı dövr 838-840-ci illəri (Təbəristanda Karinlər sülaləsindən olan son əmir Məzyərin, ya da Mahyədigə ibn Karin ibn Vanda Hürmüzün rəhbərliyi ilə üşyan və məzdəkilər hərəkatı) əhətə etmişdir.

Xürrəmilərin başçılığı ilə ərəb işgalçılara qarşı mübarizə

Xürrəmilərin ərəblərə qarşı azadlıq mübarizəsi 61 il davam etmişdir. Bu mübarizənin xeyli hissəsinə Bəzz qalasının sahibi Cavidanın rəhbərlik etmişdir. Xürrəmilər Cavidanın rəhbərliyi altında xilafətə qarşı iki dəfə - 778 və 808-ci illərdə üşyan etmişlər. 808-809-cu illərdə Azərbaycanda Abbasi üsuli-idarəsini qarşı yönəldilmiş və yüz mindən artıq adamlın qoşulduğu üşyanın yatırılmasına ərəb sərkərdəsi Abdulla ibn Malikin başçılığı altında on minlər atlı göndərildi. üşyanı çoxu öldürdü, əsir alınmış kişiləri xəlifa Harun ər-Rəşidin göstərişi ilə öldürdüler, qadın və uşaqları isə qul kimi satdılar. Üğursuzluqla

nəticələnməsindən sonra xürrəmilərin xilafətə qarşı çıxışları ara verdi. Xürrəmilərin rəhbərləri olan Cavidan və Əbu İmran bu zaman ədavətə başlamış, aralarındaki münasibətləri aydınlaşdırmaqla məşgül olmuşdular. 816-ci ildə yerli feodal Əbu İmranla döyüşdə Cavidan alındı ağır yaradan öldü. Cavidanın ölümündən sonra xürrəmilər hərəkatına onun köməkçisi Babək rəhbərlik edir. Əsrlərdən beri adı qəhrəmanlıq rəmzinə çevrilmiş Babək öz zəmanəsinin cəsur sərkərdəsi və görkəmli siyasi xadim idi.

Babək 798-ci ildə (bəzi mənbələrə

təfriqə salmaq, onların ən yaxşı sərkədlərini aradan götürmək gündəlik işe əvərildi.

Azadlıq mühəribəsinin illerle uzanması və geniş əraziləri əhatə etməsi xürrəmilərdə rəhbərliyin işini çətinləşdirirdi. Əhali uzun sürən müharibədən yorulmuşdu. Düşmənə isə müntəzəm olaraq yeni qüvvələr gəlirdi. Afşinin tədbirlərindən qorxuya düşən yerli iri feodallar, Babəkin sadıq tərəfdarları və müttəfiqləri Səhəl ibn Sumbat, Əbü Beis, Əbu Musa və b. tədricən ondan uzaqlaşdırıldılar. Xəyanət nəticəsində Babəkin cəsur sərkərdəsi İsmə əsir alındı, 836-

Mövzu: IX əsrə Azərbaycanda xalq-azadlıq hərəkatı

görə 795-ci ildə) Ərdəbil yaxınlığında Bilalabad kəndində anadan olmuşdur. Babək gənc yaşlarında bir neçə il əbanlıq etmiş, iki il Təbrizdə sənətkar yanında şagird olmuş, sonra Cavidanla rastlaşıb xürrəmilərin paytaxtı Bəzəze getmişdi.

Babək xürrəmilər icmasına rəhbərliyi qəbul edəndə onun tərəfdarlarının sayı kifayət qədər çox deyildi. O, xürrəmilərə silah paylayıb göstəriş verdikdən sonra əlverişli məqam çatana kimi gözlemələrini tapşırırdı. Həmin müddədə Babək öz adamlarını Azərbaycanın hər tərəfinə göndərərək ölkəni xilas etmək üçün onları ərəblərə qarşı azadlıq mübarizəsinə çağırırdı. Ölkənin her tərəfindən minlərlə insan Babəkin bayrağı altında toplandı. Bəzi mənbələrə görə, Babəkin ordusunda təkce atlilar 20 min nəfər idi. Azadlıq ordusunun əsas hərəkətverici qüvvəsini kəndlilər təşkil etse də, orada şəhər yoxsulları, sənətkarlar, orta və xırda feodallar, əhalinin müxtəlif təbəqələrinə mənsub adamlar da az deyildi.

Xürrəmilər xilafət orduları üzərində parlaq qələbələr calaraq Azərbaycanı onlardan temizlədikcə azadlıq mübarizəsinə qoşulanların sayı artırdı. Azərbaycanın cənubunda Babək tərəfdarlarının sayı artıq 300 min nəfərə çatırdı.

819-cu ildə xəlifa xürrəmilərə qarşı ilk nizami ordu göndərdi. Xürrəmilər düşməni möglüb edərək, Bərdəni, Beyləqanı, Qarabağı, Arranın bir sıra əyalət və şəhərlərini azad etdilər. Babəkin əsas tərəfdarları (görkəmli tarixçi alim akademik Ziya Bünyadovun qənaətinə görə), ermənilərdən fərqli olaraq, alban knyazları idi. IX əsrin 20-ci illərinin sonuna doğru azadlıq müharibəsi genişlənərək xilafəti sarsıtdı. Göndərlən güclü ərəb ordusu iki il hazırlanıqdan sonra 829-cu ilin 3-də Həşdadsər dərəcədə xürrəmilərlə həlledici savaşı başladi. Məqsəd Bəzz qalasını ələ keçirmək idi. 150 minlik ərəb ordusundan 30 min nəfəri möhv edildi. Xəlifənin sevimli sərkərdəsi Məhəmməd əl-Tusi öldürdü. Bu, ərəb orduları üzərində xürrəmilərin 5-ci qələbəsi idi.

IX əsrin 30-cu illərinin əvvəlləri azadlıq mübarizəsinin ən uğurlu dövrü idi. Üşyancılar xilafəti lərzəyə salmışdalar. 833-cü ilin sonunda Həmədan şəhəri yaxınlığında xürrəmilər ilk dəfə ağır möglubiyyətə ugradılar. Onların itkisi 60 mindən 100 minə qədər idi. Xəlifa Bizansla müharibəni dayandıraraq dövlətin fealiyyətini, bütün ordunu, maddi və hərbi sursatı xürrəmilərə qarşı yönəltdi. Orduya göndərilən ərzağın, silahın və pulun çatdırılması üçün tədbirlər görüldü. 835-ci ildə xəlifa Mötəsim məşhur sərkərdə Afşin Heydər ibn Kavusu xürrəmilərə qarşı döyüşən ərəb ordusunun baş komandanı təyin etdi. Türk mənşəli Afşin öz qərargahını xürrəmilərin istehkamına yaxın olan Berzəndə köçürüdü və ekskəsfiyatı gücləndirdi. Kəşfiyyat məlumatı toplamaq, xürrəmilər arasında

ci ildə isə daha bir sərkərdə - Tərxan Əz evində öldürüldü. Müharibə uzandıqca qüvvələr nisbətdəki fərq ərəblərin xeyrinə dəyişirdi. Buna baxmayaraq, xürrəmilər 836-ci ildə Həşdadsər dağı yaxınlığında döyüşdə qələbə çaldılar. 837-ci ildə xəlifa Afşinin köməyinə iki böyük ordu göndərdi. Həmin ilin yayında Afşinin qoşunu Bəzz qalasını mühəsirəye aldı.

Azadlıq mühəribəsinin ilk dövründə, üşyan sürətlə genişləndiyi şəraitdə mübarizəyə qoşulan, onları silahla, ərzaqla, pulla təmin edən yerli feodallar hərəkatın müəyyən məqamında mülk və imtiyazlarını itirəcəklərini güman edərək mübarizədən uzaqlaşdırıldılar. Bununla belə, təcrübəli sərkərdə olan Babək ağıllı taktika ilə düşmənin planlarını pozur və onları çıxılmaz vəziyyətə salırdı.

Ərəb sərkərdəsi Afşin Babəkə sülh danışığına başlamağı təklif edərək onu inandırmağa çalışırdı ki, bağışlanması haqqında xəlifədən fərمان alacaq. Lakin Babək əqidəsindən dönməyərək vətənin istiqlaliyyətini şəxsi xoşbəxtliyinə qurban vermədi. Xəlifənin təklif etdiyi imtiyazları və hədiyyələri xalqına xəyanət kimi qiymətləndirdi. Belə olduqda həlleddi döyüş labüb idi və 26 avqust 837-ci ildə baş vermiş son döyüşdə Xürrəmilər möglüb oldu. Daha yaxşı silahlanmış və təchiz olunmuş ərəblər əlverişli vaxtda Babəkin ordusunu üzərinə hückum etdilər. Bəzz qalasını hər tərəfdən mühəsirəyə alan ərəblər qala divarlarını dağıtmak üçün daş atan mancanaqlardan və neftle işlədilmiş oxlardan da bacarıqla istifadə edirdilər. Qalanın müdafiəsinə Babəkin etibarlı və cəsur sərkərdəsi Adın başçılıq edirdi. Bütün günü davam edən qanlı döyüşdə düşmən əsgərlərindən dəfələrlə az olmalarına baxmayaraq, xürrəmilər misilsiz rəşadət göstəridilər. Onların qeyri-adı mətaneti və əigidili ərebləri heyrətə getirirdi. Vətənin cəngavər oğulları müqəddəs torpağıımız uğrunda şəhid olmağı şərəf sayırdılar. Bəzz döyüşü orta əsrlər müharibələri tarixində ən çox insan qırğınına səbəb olan döyüşlərdəndir. Bu döyüşdə ərəblərdən 100 min nəfər, xürrəmilərdən 80 min nəfər həlak oldu. Afşinin göstərişi ilə Bəzz qalası dağıldı. Qala müdafiəçilərindən 7600 nəfər əsir götürüldü.

Bəzz qalasının süqutundan sonra Babək qardaşı Abdulla ilə birlikdə köhnə müttefiqi Səhəl ibn Sumbat tərəfinə xəyanət yolu ilə tutularaq ərəblərə təhvil verildi. 838-ci il martın 14-də xəlifa Mötəsimin hökmü ilə Babək Samirə şəhərində edam edildi. IX əsrin 2-ci yarısından etibarən xilafətdən asılı əlkələrdə, o cümlədən, Azərbaycanda bir sıra müstəqil dövlətlər meydana gəldi. Xilafətə tabe olan iri dövlətlərə milli-azadlıq hərəkatları başlandı.

Xürrəmilər hərəkatının əhəmiyyəti

Üğursuzluqla nəticələnməsinə baxmayaraq, Babək hərəkatı bütün xilafəti lərzəyə salmış, Şərqdə ərəb hökmərlərinə ağır zərbe vurmuşdu. Babək hərəkatı dövründə xilafətin təqribən 500 min əsərini möhv edilmişdi. Xilafətin əsasını sarsıdan və onun dağılmasını xeyli sərtləndirən Babək hərəkatı onşor xalqların azadlıq mübarizəsini xeyli yüngüləşirdi və onların ərəb əsərindən azad olmasına asanlaşdırıldı. Xürrəmilərin möglubiyyəti və Babəkin edamı Azərbaycanda, eləcə də xilafətin digər vilayətlərində əreblərə qarşı mübarizəni dayandırmadı. 838-39-cu illərdə Təbəristanda Məzyərin başçılığı ilə üşyan başlandı. Üşyancılar xürrəmilərin şüarları ilə çıxış edirdilər. Babək hərəkatının möglubiyyətindən sonra Arranda (Əbu Musanın başçılığı ilə Ktic qalası) xilafətə əleyhine yeni üşyanlar baş verdi.

Orta əsrlərdə baş verən digər kəndli mühəribələrindən fərqli olaraq bu mühabibər əsəryən öncə istiqlaliyyət uğrunda azadlıq müharibəsi idi. Mübarizədə xalqın imtiyazlı təbəqəsinin dönüklüyü, əreblər nisbətən daha cəsur və döyükən türk sərkədelərinin eyni və digər mənşəli üşyançılarla qarşı səfərbəriyə alıması, en başlıcası ermənilərin xəyanəti və əreblərə köməklik etməsi azadlıq müharibəsinin möglubiyyətə nəticələnməsinə səbəb oldu. Ağır möglubiyyətə baxmayaraq, xürrəmilər hərəkatı digər asılı xalqların azadlıq mübarizəsinə təkan verməklə yanaşı, Azərbaycanda xalqın şüurunda və əməlində əsrlərə yaşıdadı. Üşyancılar və onların rəhbəri Babəkə nifret hissə bəsləmələrinə baxmayaraq, hərəkatın təsirini və əzəmetini ərəb tarixçiləri de etiraf etmişlər. Ibn Təgrideri adlı tarixçi yazdı ki, "Babək öz zəmanəsinin qəhrəmanı və xilafəti dəhsətə getirən bir igiddir".

VII əsrə Azərbaycanda islam dininin qəbul olunması Azərbaycan tarixinin en mühüm hadisələrindən biri idi. Ölkədə dini birliyin yaranması bütün Azərbaycan ərazisində vahid adət-ənənələrin təşəkkülünə, əlaqələrin genişlənməsinə səbəb oldu. Bununla belə, təkallahlı dinlərə sitayış edənləri müsəlmanlaşdırmaq islamın principlərinə zidd olduğu üçün ərəb xilafəti dövründə Albaniyanın xristian əhalisi islam dininin təsiri dairəsindən kənarda qaldı. Beləliklə, ölkədə dini ayri-ayrı baş verdi. Çoxluq təşkil edən və ölkənin bütün ərazisine yayılmış olan müsəlman əhalisi, hemçinin, azlıq təşkil edən və əsasən, Şimali Azərbaycanın qərbi bölgələrində yaşayan xristian albanlar. Zaman keçdikcə Qəribi Azərbaycanın, o cümlədən, Qarabağın dağlıq bölgələrinin xristian əhalisi qırqoryanlaşdırılmağa başlanılmış və bu ayri-ayrı illərdə Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlərinə sağalmaz yaralar vurmaştı.

Coxəslik dövlətçilik ənənələrinə malik olan xalqımız tarix boyu arzuladığı milli dövlətçilik amallarını XX yüzilliğin sonunda məhz Azərbaycan xalqının Ümummillili Lideri Heydər Əliyev epoxasında gerçəkləşdirərək dayanıqlı müstəqil Azərbaycan dövlətini qura bilmişdir. Bir mərkəzden idarə edilən, vəhid komandanlığa tabe olan, müasir hərb elminin tələblərinə cavab verən rəşadətli Azərbaycan Ordusu Azərbaycan xalqının Ümummillili Lideri Heydər Əliyevin başlığı və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin uğurla davam etdiridiyi müdrik siyaseti nəticəsində uzun illərdən bəri düşmən tapdağı altında qalmış torpaqlarımızın işğaldan azad edilmə

Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun anım mərasimi keçirildi

Azerbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun doğum günü ilə əlaqədar Heydər Əliyev adına Hərbi Institutda "Tənha savaşçı" adlı tədbir keçirildi. Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin yaradıcı heyətinin təşkilatçılığı ilə keçirilən mərasimdə təhsil ocağının zabitləri, kursantları və müellimləri iştirak etdilər.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüslərdə canlarını fəda etmiş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edildi. Azerbaycan Respublikasının Dövlət Himniñ ifasından sonra tədbir açıq elan olundu.

Əvvəlcə Azerbaycanın Milli Qəhrəmanı gizir Mübariz Ağakərim oğlu İbrahimovun həyatını və döyüş fəaliyyətini eks etdirən qışametrajlı film nümayiş olundu.

Tədbirin aparıcısı baş leytenant GÜnel Dadaşova Azerbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun həyatından və hərbi xidmətindən söz açaraq dedi:

- Mübariz İbrahimov 7 fevral 1988-ci ildə Biləsuvar rayonunun Əliabəd kəndində anadan olub. 2005-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən bir il sonra həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Daxili Qoşunlarda müddəti həqiqi hərbi xidmət keçib. Mübariz İbrahimov 2009-cu ilin sentyabrında Azerbaycan Ordusunun Təlim və

Tədris Mərkəzində gizir hazırlığı kursuna qəbul olub. Kursu uğurla bitirdikdən sonra "N" hərbi hissəsinə göndərilib. Erməni silahlı birləşmələri ilə olduqca yaxın məsafədə yerləşən mövqelərimizdə xidmət edib. Meqsədi, amalı torpaqlarımızda qərar tutmaq istəyen yağıları məhv etmək olub. Vətənə, xalqa sonsuz sevgisi onu hər gün düşməndən intiqam almağa tələsdirib.

...2010-cu ilin yazının sonuncu ayı da yarı olmuşdu. Həftələr əvvəl gəldiyi qərar onu rahat buraxmırıdı. Dayandığı postda müşahidəni dəqiq apardı. Gizir Mübariz İbrahimovun gəldiyi qərardan özündə başqa kimsənin xəbəri yox idi. Əsgərlərə də bunu hiss etdirməmişdi.

İyunun 18-dən 19-na keçən gecə səngərdə kimsədən xəbərsiz atasına yazdığı məktubu səliqə ilə qatlayıb özünə məxsus komandır çantasına qoydu. Gecədən xeyli keçəndən sonra postda müşahidə aparmaq adı ilə silahi, əsas və ehtiyat sursatlarını götürüb zirehli gödəkçesinin ciblərinə doldurdu. Bunu görən əsgər: - yoldaş gizir, müşahidəyə çıxırsız, bu qədər sursat sizin nəyinizə lazımdı? - deyə soruşmuşdu.

- Düşmənlərə çox yaxın məsafədəyik. Birdən qarşısına çıxsalar, patron üçün qayıtmayım, - deyərək, gündüzdən siliib təmizlədiyi silahını ciyinə alıb sakitcə çıxmışdı.

Adama boy verən səngərdə əsgər gecə növbəsini çəkirdi. Ona ayaq-sayıq olmayı, özü isə bir qədər irəlidən müşahidə aparacağını deyib uzaqlaşmışdı.

Cox keçmədi ki, düşmən tərəfdən tek-tek atəş səsleri eşidildi. Postda dayanan əsgərlər gizir Mübariz İbrahimovu yerində görməyib narahat olmağa başladılar. Dərhal böyük komandirinə vəziyyətlə bağlı məlumat verildi. Baş leytenant Fərid Əhmədov özünü döyük mövqeyinə çatdırıldı. Düşmənin qarşısında dayaq mənətəqəsindən eşidilən atəş səsleri bəzən çoxalır, bəzən isə azalır. Nə baş verdiyindən heç kəsin xəbəri yox idi. Hami Mübarizi öz səngərlərində olduğunu zənn etmişdi.

Döyük mövqeyində dayanan zabit və əsgərlər gecəni narahatlıq içinde keçirdilər. Səhər açılanda Mübarizin düşmənin üzərinə yeridiyini və xeyli sayıda erməni herçisi ni məhv etdiyini eşidəndən sonra baş leytenant Fərid Əhmədov da Mübarizin xilasına tələsərək düşmən mövqeyi istiqamətində irəliliyi. Və o, özü də işğalçılara qeyri-bərabər döyüşdə şəhid oldu...

Gizir Mübariz İbrahimovun nəşri noyabrın 6-da düşməndən geri alındı. Qəhrəman oğlumuzla vida mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev də iştirak etdi. Mübariz ikinci Şəhidlər xiyabanında dəfn edildi".

Tədbir iştirakçıları Mübariz İbrahimov haqqında xatirələrini bölüşdükdən sonra Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin solistləri vətənpərvərliyi tərənnüm edən mahnilər oxudular və "Vətən" xoreografik kompozisiyası nümayiş etdirildi.

Sonda Vətən Mühəribəsi Qəhrəmanı polkovnik Nizami Mövəlanov Həzi Aslanov adına Ordu İdeoloji və Mədəniyyət Mərkəzinin kollektivinə tədbirin təşkilatçılığına görə Hərbi Institutun rəhbərliyi adından təşəkkürünü bildirdi.

**Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azerbaycan Ordusu"**

Türkiyədə gecənin ilmələri döyüñ düşübümüz. Gecənin qarənlığını Ayda, ulduzlar da işıqlandırmırıdı, torpaşa sarılan qar qalağının ağılıq əridirdi. Körpələr ana laylalarıyla yuxulamışdır. Uşaqlar yuxularında qar dizləy-dizləyə həyətlərini dolaşdırılar, həyətlərindən həyətlərə keçirdilər, ayaqları altında qar xışıldaya-xışıldaya qar xışmalayırdılar. Əlini hovxura-hovxura qar topu düzəldirdilər, cavanlar sevdasını şeirləşdirirdi...

Gecəydə. Dan yerinin sökülməyinə az qalırıdı. Dünən də belə qar yağımsıdı, o birisi gün də. Nə dünən, nə o birisi gün belə səssizlik duyulmamışdı. Bu gecənin səssizliyi çəkingən səssizlik idi.

Ana balasının hoyuna catamırdı, cavanlar - yaşlıların... Dağıntıların altında sağ qalanlar dünyanın sonunu yaşayırdılar.

Yüzlərlə körpə uyğusundan heç zaman oyanmayacağı, yüzlərlə cavanın şeirləşmiş sevdası heç zaman dil açmayacağı, yüzlərlə ata əlini gözüñün üstünə qoyub yollar-izlərə baxa bilməyəcək, yüzlərlə körpənin laylası dağıntıların altında qaldı. 28 günlük Kərəm heç zaman ana nəvəziyi görəməyəcək, bir daha ana nəfəsinə baş qoya bilməyəcək, dağıntının altından çıxmayan, "Anam gəlməmiş bura-dan çıxmaram...", - deyən 6 yaşlı qızın gözəltisinin sonu olmayıcaq...

On minlərlə türk üçün o gecənin dan yeri sökülmədi, səhəri açılmadı...

...İkinci Qarabağ məharibəsi ərefəsində Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Hulusi Akar deməşdi: "Azerbaycan tek deyil". Bu məharibə azerbaycançılığın işğalçılıqla məharibəsiydi, türkçü-

Bu dərdə səni əyə bilməz, Türkiyəm!

Rekviyem

Fevralın 6-da Türkiyədə baş vermiş zəlzələdə həlak olanların xatirəsinə

lük - azerbaycançılığın ruhunun bayrağı. Türkiyə ile Azərbaycanı bir səngəri əsgəri eleyən o bayrağa sevgi idi. Bu müqəddəs əsgərəşəmənin qüdrəti "Bayraktar"la sonlandırıldı...

Türkiyədə bu zəlzələ minlərin son nəfəsi oldu. Bu ağrısını Azərbaycan öz ağrısı kimi yaşayır. Can sitəmiyle, könlü qubariylə, giziltilərlə, qəhrələ. Sevgi can sitəmindən, könlü qubarından, giziltildən, qəhrədən ucada dayanır. Azərbaycan ucada, ucalıqda dayanan bu sevgini ruhunun dilmancı bilir və var səsiyle deyir ki,

"Tək deyilsən, Türkiyəm! Ruhun ruhumdu. Bu faciə sənin qəddini əyə bilməz. Sən dövlətçilik tarixi min illərə səsləşən qüdrətli bir dövlətsən!..."

Zaman-zaman döyüşdə kürəyində dost nəfəsi hiss edən əsgərin qeləbə ruhu qızınandan sıyrılmış qılıncı dönüb, kəsəri son döyüşəcən korşalmayıb. 1918-ci ildə Bakı daşnak-əsərlərdən azad ediləndə də belə olmuşdu; niyyət - eyni, sevgi - eyni, ruh - eyni. Onda Nuru paşa Gəncədə xalqa "Sizinləyəm!" - deyimdi, xalq Nuru paşa -

Dizdə taqət, canda - təpər Gərəkdir ki, mən də coşam, Gərəkdir ki, mən də daşam! Bu yol Vətən, bu yol millət, bu yol qeyrət yoludur ki, Səninləyik, Nuru paşam!, -

demişdi. Bu da kürəyin nəfəslə isinməsi kimiyim...

İllər keçdi, 2023-cü il oldu. Bir gecənin faciəsi - zəlzələ minlərin ömrünü tükəndirdi. Nuru paşanın da, şəhid olmuş mehmetçiklərin də, azerbaycanlı döyüşçülerin də ruh dağıntılar altında qalmış zavallılara qurtuluş dileyir...

Sarıqamışda, Çanaqqalada, Qurtuluş savaşında ölüm döyüşlərini zəfərlərə sonlandıran, cümhuriyyət quran Türkiyəmiz, sən indi də döyüşdən - təbii fəlakətin nəticələriyle döyüşürsən. Azərbaycan yənindadir, Türkiyəm!

Azerbaycan əsgəri sənin mehmetçiyinin ruh qardaşıdı. Onlar da ruhən zəlzəlenin fəsədlərini aradan qaldıranları sırasındı.

Bu reviyem Azərbaycan əsgərinin faciəyə görə başsağlığıdı...

**Rəşid HÜSEYNOV
"Azerbaycan Ordusu"**

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Türkiyədə zəlzələ neticəsində həlak olanların sayı 20 min 318 nəfərə çatıb

Türkiyədə zəlzələ neticəsində həlak olanların sayı 20 min 318 nəfərə çatıb, yaralananların sayı isə 91 min 511 nəfərdir.

Bu barədə Türkiyə mesasi məlumat yayıb.

Xatırladaq ki, fevralın 6-da yerli vaxtla saat 04:17-də Türkiyənin Kahramanmaraş vilayətinin Pazarcık rayonunda 7,7 bal, saat 13:24-də isə Elbistan rayonunda 7,6 bal gücündə iki zəlzələ baş verib. Dərinliyi 7 kilometr olan zəlzələ 10 vilayətdə ciddi dağıntılara səbəb olub. Zəlzələdən zərər cəkmis 10 vilayətdə üç ay müddətinə fövqəladə vəziyyət rejimi elan olunub. Həmcinin Türkiyədə bir həftəlik matəm elan olunub.

NATO ölkələri münaqişə ərzində Ukraynaya 120 milyard dollar yardım edib

NATO ölkələri münaqişə ərzində Ukraynaya hər cür yardım göstərib.

Bu barədə təşkilatın Baş katibi Yens Stoltenberg Vaşinqtonda ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenle keçirdi

yi metbuat konfransında bildirib.

"NATO ölkələri artıq Ukraynaya hərbi, həmçinin və digər yardımçılar daxil olmaqla 120 milyard dollar dəyərində yardım edib", - deyə Baş katib qeyd edib.

ABŞ və Gürcüstan müdafiə nazirləri qlobal və regional çəqirışları müzakirə ediblər

Gürcüstanın müdafiə naziri Cuanşer Burçuladze Amerika Birleşmiş Ştatlarına səfər edib. Səfər çərçivəsində o, ABŞ-in müdafiə naziri Lloyd Austin ilə görüşüb.

Bu barədə Gürcüstanın müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, görüşdə Gürcüstanla ABŞ arasında müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində strateji əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Eyni zamanda, tərəflər qlobal və regional təhlükəsizlik çəqirışlarını müzakirə ediblər.

Gürcüstan və Ukrayna ərazilərinin işgali, beynəlxalq nizamı pozan qaydalara əsasanan hərəkətlər diqqət mərkəzində olub.

Gürcüstanın Qara dənizin təhlükəsizlik arxitekturasında, regionda sülh və sabitliyin təşviqində rolü qeyd edilib.

İspaniyada kiberəməliyyatlar hərbi məktəbi yaradılıb

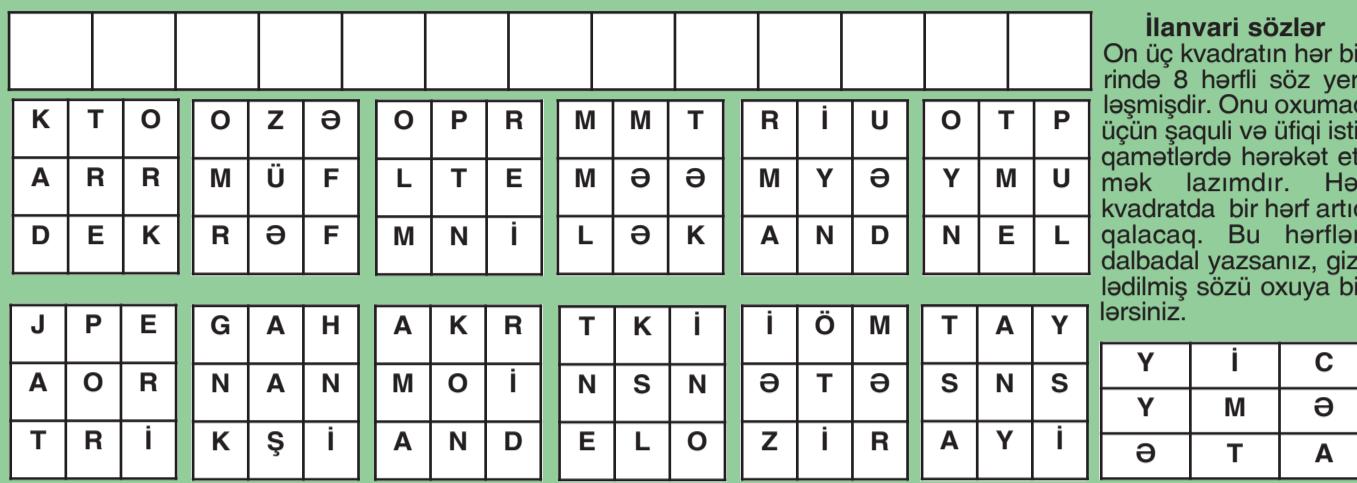
İspaniya getdikcə daha strateji əhəmiyyət kəsb edən internet şəbəkəsində həm hücum, həm də müdafiə eməliyyatlarında ixtisaslaşan seçmə hərbi personala sahib olacaq. Kibərhücumlara müqavimət göstərmək və hücum hərəkətlərini inkişaf etdirmək imkanına malik olmaq ölkənin müdafiə naziri Margarita Roblesin əmri əsasında hökumətin yaratdığı yeni Kiberəməliyyatlar hərbi məktəbinin vəzifələrindənərdir.

İspaniyalı nazir kiberməkanda təhlükəsizliliyin milli təhlükəsizliliyin təminatında prioritət məsələ olduğunu bildirib.

Bildirilib ki, kiberməkanın birləşmiş komandanlığı "Silahlı qüvvələrin kibertəhlükəsizlik sahəsində hərəkətlərində sərbəstliyin təmin edilməsinə şərait yaradacaq fəaliyyətin planlaşdırılması, koordinasiyası, nəzarəti və icrasına məsuliyyət daşıyan orqan olacaq.

AZERTAC-in materialları əsasında

Krossvord, skanvord, çaynvord, kriptoqram

İlanvari sözlər

On üç kvadratin hər birində 8 hərfli söz yerləşmişdir. Onu oxumaq üçün şəxsi və üfiqi istiqamətlərdə hərəkət etmək lazımdır. Hər kvadratda bir hərf artıq qalacaq. Bu hərfli dalbadal yazsanız, gizlədilmiş sözü oxuya bilərsiniz.

İdman

Kikboksçumuz İstanbulda dünya kuboku yarışlarının qalibi olub

Kikboksinq üzrə dünya kəmərinin sahibi, Daxili İşlər Nazirliyinin idman Cəmiyyətinin idmançısı Şikar Bədəlov növbəti qələbəsini qazanıb.

İdmançımız bu dəfə "Kings of Kings" dünya kuboku yarışları çərçivəsində İstanbulda Yahya Kemal Beyatlı Mərkəzində mərakeşli Noordin El Benmofla qarşılaşdır.

Millimizin böyük məşqçisi, Əməkdar məşqçi Hikmət Hacıyevin rəhbərliyi ilə görüşə hazırlaşan Ş.Bədəlov bu dəfə də qələbə qazanıb. Təmsilcimiz rəqibini birinci raundun ilk dəqiqəsində nokautla məğlub edərək dünya kubokunu qazanıb.

Bakıda MMA üzrə "Selection-5" peşəkar turniri keçirilib

Bakıda "Uğur" döyüş arenasında "ASED Fighting Championship" (AFC ASED) liqasının MMA üzrə "Selection-5" peşəkar turniri keçirilib.

Turnir çərçivəsində 12 peşəkar və 5 həvəskar döyüş təşkil olunub. Gündən əsas döyüşləri İran və Azərbaycan idmançıları arasında baş tutub. Əsas 6 döyüş idmançılarımızın qələbəsi ilə yekunlaşdır. Belə ki, təmsilcimizdən Əli Sərxanlı Əli Reza Mahmudu, Ruslan Veliyev isə Muhammed Qademzadəni hakimlərin yekdil qərarı ilə məğlub ediblər. Seyhun Əsədli Mehdi Sarajima, Hüseyn Bastanov Amir Yaraniye, Keyyiar Piriyev Ali Sadafiyə, İlham Israfilov isə Jahanbin Məmməmhuseynə vaxtından əvvəl qalib gəliblər.

Peşəkarların yarışında Hüseyn Quliyev, Bəylər Aslanov, Namik Ağabalayev, Emin Arazov, Elmər Tarverdiyev və İlkin Babayev rəqiblərini məğlub ediblər. Həvəskarlar arasında isə Şamil Adibayev, Təbriz Mehdiyev, Rahib Cəlilov və Pirəli Yarəliyev fərqləniliblər.

Bədii gimnastlarımız Macarıstanda uğurla çıxış ediblər

Macarıstanda bədii gimnastika üzrə "Gracia Fair Cup" beynəlxalq turniri başa çatıb. Yarışda ölkəmizi yığma komandamızın üzvləri ilə yanaşı, "Ocaq Sport" klubunun təmsilçiləri də güclərini sınaıblar.

Millimizin üzvlərindən coxnövçülük yarışlarında Fidan Qurbanlı qızıl, Alina Məmmədova isə bürünc medal sahib çıxbılar. "Ocaq Sport" klubunun üzvləri də coxnövçülük yarışlarında onlara bəşlənilən ümidi ləri doğruldular. Maya Kozaçuk, Nilay Quliyeva və Meryəm Baloğlanova bütün rəqiblərini üstələyərək qızıl medal qazanıblar.

Messi ötən ilin ən yaxşı futbolçusu seçilib

Beynəlxalq Futbol Tarixi və Statistikaları Federasiyası (IFFHS) 2022-ci il üçün Cənubi Amerika zonası üzrə ən yaxşı futbolçunu və rəmzi komandanı açıqlayıb.

Argentina millisinin kapitanı və PSJ-nin futbolçusu Lionel Messi ilin ən yaxşısı seçilib.

Rəmzi komandada isə qapıcı - Emilio Martínez (Argentina, "Aston Villa"), müdafiəçilər - Nikolas Otamendi (Argentina, "Benfika"), Tiaqo Silva (Braziliya, "Celsi"), Kristian Romero (Argentina, "Tottenham"), yarımmüdafıçılar - Rodrigo De Paul (Argentina, "Atletiko"), Kazemiro (Braziliya, "Real" "Manchester Yunayted"), Enzo Fernandez (Argentina, "River Pley" "Benfika"), Vinicius Júnior (Braziliya, "Real"), hücumcular - Neymar (Braziliya, PSJ), Xulian Alvaras (Argentina, "River Pley" "Manchester Siti") və Lionel Messi (Argentina, PSJ) yer alıblar.

AZƏRTAC-in materialları əsasında

- Soldan sağa**
2. Milli Hərbiyyə Məktəbi ... şəhərdə açılmış elan edilib
  5. Nar meyvəsi ilə məşhur rayon
  7. Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, azərbaycanlı kosmonavt ... Manarov
  9. Beynəlxalq Müdafiə Sərgisi
  11. Qaynana obrazı, ... Zeynalova
  13. Milli müsiki aləti
  14. 27 sentyabrda ilk azad olunan kəndlərdən
  15. Dədə Qorquddan obraz
  18. Türk komandırı
  20. Koroğlunun adı
  23. Birinci Dünya müharibəsindən sonra Herbi Nazirlik bu şəhərə köcdü
  25. İtalyanın Milli Qəhrəmanı adını alan ... Isayev
  27. Özüyeriyən artilleriya qurğusu
  30. Türk əsgəri
  31. 9 oktyabrda azad olunan qəsəbə
  34. "Şəmbi..." döyüşü
  35. Milli Qəhrəman ... Həşimov
  38. Yəhudü əsilli Milli Qəhrəman ... Aqarunov
  39. Əlağa Şıxlinski belə adlandırılardı
  40. Şimal rayonu

43. Elmi ad
44. "Yeddi ... çubuğu"
45. Futbol klubu Mançester ...
46. MDB ölkəsi
51. Məşhur azərbaycanlı hakim (futbol)
52. Qaroval nəfəri
53. Olimpiya çempionu ... Abdullaev
54. C.Naxçıvanski adına Hərbi liseyin filialı olan şəhər
55. Bolşeviklərə qarşı en böyük üşyana rəhbərlik edən ... bəy Şıxlinski
56. Türkiyədə şəhər

Yuxarıdan aşağı

1. NATO ölkəsi
3. Faciə adı, ay
4. Orxan ... (Türk yazıçısı)
6. Saatdara qadağandır
7. Ali təhsil seviyyəsi
8. Məşhur rəssam L.D. ...
10. İlk hərbi nazir
12. Dünyanın ən kiçik ölkəsi
14. "... və qələm" romanı
16. Dövlət Himninin sözlərinin müəllifi ... Cavad.
17. Görkəmlü satirik şairimiz M.Ə. ...
19. Dünyanın yeni yeddi möcüzəsin-dən biri
21. Hərbi topoqrafiya üzrə general-major rütbəsinə layiq görülmüş yeganə qafqazlı İbrahim ağa ...
22. İgid
24. Azərbaycan kinosu "Bizim ... müəllim"
26. Səfəvi hökmdarı
28. Almanyanın paytaxtı
29. Tankçıların baş geyimi (rusca)
32. Leytenant, cavuş, gizir
33. Şah İsmayılin özünü Azərbay-can şahı elan etdiyi şəhər
36. Müğənni, Əməkdar artist ... Əş-rəfov
37. "Almanı atdım ..."
41. Futbolda son dünya çempionu
42. Şah İsmayılin Xətəin babası
45. İlk Xalq şairimiz
46. HDQ-də əsgər
47. İlk azərbaycanlı hərbi təyyarəci
48. Azərbaycan PUA-sı
49. Azərbaycan milyonçusu, xeyri-yəçi H.Z. ...
50. Fəsil, ad

